

PRISMA

L'últim Arbre de la Llibertat

LLUIS MARIA TODO

Sempre m'ha semblat fascinant que un ciutadà pugui preguntar-li a un altre, pels carrers de Barcelona, si se sent més català que espanyol, o més espanyol que català, i quina proporció de patriotisme atorga a cada una de les pàtries repartides. Ara bé, que hi hagi ciutadans que responguin a la pregunta sense riure, que posin Espanya en un dels platets de la patriòtica balança, i Catalunya en un altre, s'escoltin el cor, i decideixen si «se senten» (tal qual) una mica més catalans que espanyols, o bas-tant més espanyols que catalans, o una mica de cada, o mig i mig, o gens d'una pàtria i tot de l'altra, això, la veritat, em deixa sumit en la perplexitat més aclaparadora. A mi no m'ho han preguntat mai, però estic esperant que algun entrevistador m'abordi pel carrer, per respondre: «Jo em sento de Sant Gervasi de Cassoles al cent per cent». Ja sé que el noi o noia em dirà que això no val, però jo li diré que ho sento molt, que o Sant Gervasi o res. Aleshores l'enquestador probablement em mirarà amb cara de commiseració i em deixarà tranquil, que és el que volia. Per mi, ser patriota de Sant Gervasi té raons biogràfiques, és el barri on vaig néixer i on he viscut quasi tota la vida, però també raons sentimentals, i no parlo de cap instint de pertinença, em refereixo als sentiments barrejats i contradictoris que suscita l'evocació d'aquest nom entre una part de la població local. Un exemple: fa uns anys, una ínclita ressenyadora del diari Avui em criticava que hagués triat Sant Gervasi com a escenari d'algunes novel·les meves, i ho argumentava així (transcrit literalment): «Per a la majoria de possibles lectors i lectores aquesta realitat no deixa de ser artificiosa i llunyana». ¿Des d'on escrivia aquesta noia, que em veia tan lluny? ¿I per què trobava artificios el meu barri, que per cert és el barri de Joan Maragall, Riba, Rodoreda, Foix i Jordi Hereu, i on resideixen Jordi Pujol i Pasqual Maragall? ¿Algú pot dir-me què carai és un barri «artificios»? Sigui quines siguin les respostes A aquestes preguntes, a mi em sembla innegable que si un barri sembla «llunyà i artificios» a una recensionista de l'Avui, és que és un bon barri. Havia sigut un bon barri, això segur: hi havia cines, jardins, torres senyorials i torretes menestrals i de «querides», totes amb jardins, reixes, arbres, ocells, silenci. Tot això es va acabant: fa anys que no tenim cines, de les grans torres del passeig de la Bonanova ja en queden molt poques, les torretes i els arbres, els veig com van desapareixent dia a dia des de la terrassa de casa, i ara per tenir silenci m'haig de posar taps a les orelles. Fa unes setmanes, van tirar a terra l'última torre que quedava al carrer Arimon, i de cop vam veure alarmats com també perillava un arbre magnífic, un bellíssim ginjoler, que ha resultat tenir més de dos-cents anys. La meva veïna, l'escriptora Isabel Núñez va començar a fer trucades a la guàrdia urbana, a l'Ajuntament, a la junta de districte, tot de gestions que molts contemplàvem amb escepticisme. Però no, ella i una altra Isabel, filla de l'editor i escriptor Mario Lacruz, han posat el barri en peu de guerra per salvar el ginjoler, que ja hem vist als diaris i a alguns canals de televisió. Ara, els veïns baixem al carrer, comentem la jugada, ens il·lusionem pel futur d'aquesta nova versió de l'Arbre de la Llibertat i mirem l'horitzó, barrat per desenes de grues. La

pròxima vegada que em preguntin per la meva pàtria, diré que em sento
«sobretot del carrer Arimon». @LEAD:El último árbol de la libertad

El Mundo, edició de Catalunya, 13 de juliol 2007